

בס"ד

אמרי שפר 'תקי'

מתוך 'ליקוטי שמואל'

מלקט ועורך ע. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי
 שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,
 058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל
 הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק
 / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם
 אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות
 לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת
 'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים:

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה
 את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות.
 דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה •
- סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

60 ש"ח

בלבד

אדם חכם לא נכנס למקום שאינו יודע לצאת משם.

אדם רואה את מה שהוא מחובר אליו. זו הסיבה שהתורה מזהירה אותנו: "ולא תתרו אַחֲרֵי לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם" (במדבר טו, לט). וכפי שמבארים חז"ל, "העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות" (רש"י על במדבר טו, לט; ירושלמי ברכות פרק א, הלכה ה.). לכאורה, הסדר צריך היה להיות הפוך - קודם העין רואה ורק אז הלב חומד! אך האמת העמוקה היא שהעין רואה רק את מה שהלב כבר חפץ בו ומחובר אליו מראש. המחקר המודרני מכנה זאת "קשב סלקטיבי". אדם שמחליט לקנות מכונת אדומה, מתחיל פתאום לראות מכונות אדומות בכל פינת רחוב. הן תמיד היו שם, אבל עכשיו, כשהלב שלו מחובר לרעיון הזה, העין שלו קולטת אותן. באותו אופן בדיוק: אדם שמחפש לראות חסרונות ולכלוך אצל השני - יראה אותם בכל מקום; ואילו אדם שמחובר לטוב - יגלה את הטוב והיופי בכל אדם ובכל מצב.

אדם שמתרגל להביט על העולם דרך הפסוק "עיני כל אליך ישרו", מתחיל לגלות את חסדי השם ואת ההשגחה הפרטית המדויקת בכל צעד ושעל בחייו. אדם שמחפש מעלות אצל אנשים - יגלה פתאום שלכל אחד סביבו ישנן מעלות נפלאות שלא הבחין בהן מעולם; אדם שמחפש הזדמנויות לעשות טוב - יראה לפתע שבכל רגע הוא יכול לשמח יהודי אחר, להעניק חיוך, לומר מחמאה או להושיט יד תומכת. במקום לראות בכל אתגר בבית עול כבד ולחץ, אנו מתחילים לראות בו זכות עצומה לבנות בית נאמן בישראל, לחנך ילדים בדרך התורה, להעמיק את הקשר עם בן או בת הזוג ולהוסיף קדושה וטהרה בעולם. העיניים רואות את מה שהמוח מחפש, והלב מרגיש את מה שהאדם מאמין שקיים במציאות.

איזהו עשיר השמח בחלקו. דהנה מי שיש בידו ממון רב איננו נקרא עשיר, משום שהוא תמיד רוצה עוד ממון יותר ממה שיש בידו, וכמו שאמרו חז"ל מי שיש לו מנה רוצה מאתיים (קוהלת רבה א, לד), וממילא נמצא שאיננו מחשיב עצמו לעשיר, ואין לו שום הנאה מהממון שבידו, כי כל חפצו ותשוקתו הוא להשיג הון ועושר רב מאוד. וכדאיתא בתורה הקדושה במכירת מערת המכפלה "בכסף מלא יתננה לי" (בראשית כג, ז), ולכאורה מה הפירוש כסף מלא, וכי יש כסף חסר, ומה טעם נקרא בשם כסף מלא. אלא מבאר זקני הרה"ק מביאלא בספרו דברי

בינה, שאברהם אבינו ע"ה רמז לעפרון בזה ואמר לו כספי איננו כסף חסר כמו הכסף שלך שתמיד עדיין חסר לך כסף, אלא הנני שמח בחלקי ולכך כספי הוא כסף מלא.

אין לאכול שלושה יחד, והטעם: כדי שלא להתחייב בזימון (שו"ע תקנב א), טעם אחר: על שם הנאמר במגילת איכה (ג כח) "ישב בדד וידום" (מנהגים דבי מהר"ם מרוטנברג עמוד 33). ואם אכלו יחד אין מזמנים,

איתא ברמב"ם, דלכאורה יש לדקדק מהו כפל הלשון 'מאד מאד', דהיה די באמרו מאד הוי שפל רוח. אלא הביאור בזה הוא, שאף שמכל המדות הרעות צריך להתרחק, מכל מקום אין צריך להתרחק מהם עד הקצה האחרון ממש, אלא צריך לילך בדרך הממוצעת. אבל במדת הענוה צריך להתרחק עד הקצה האחרון, שלא יהיה לו שום שייכות לגאווה. ולכך מזהיר התנא מאד מאד הוי שפל רוח, שבמידת הענוה והשפלות יש לילך עד קצה האחרון.

איתא בספרים לבאר כוונת המשנה 'הוי מתפלל בשלומה של מלכות'. שבעת שהמלכות היא בשלום ואין בין הגויים מלחמות צריך להרבות בתפלה ובתחנונים, משום שכשאינן לגויים מריבות ביניהם יש להם זמן לעשות צרות ולגזור גזירות רעות ח"ו ולעשות ביהודים כטוב בעיניהם, אבל בעת שהם במריבה ביניהם אין להם פנאי לעשות רע ליהודים. וזהו 'הוי מתפלל בשלומה של מלכות', היינו כאשר יש עת שלום במלכות צריך להרבות בתפילה ותחנונים.

איתא (חסד לאברהם אזולאי, רוח חיים) לבאר את משנתנו, 'שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה' דהיינו שאין לומדים יחד זה עם זה, סימן הוא ש'הרי זה מושב ליצים' היינו שכל אחד חושב שחבירו איננו חבר הראוי לדבר עמו, ומתלוצץ הוא על חבירו בלבבו שאינו כדבעי וכדומה, ועל כן נקרא מקומם מושב ליצים.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" (א' א'). "אלה" ר"ת 'אבק לשון הרע'. על זה דבר משה "אל כל ישראל" והזהירם מפני כך, כמו שאמרו חז"ל (ב"ב קס"ה): 'רובן בגזל, מיעוטן בעריות, וכולן בלשון הרע'. הכל נכשלים באבק לשון הרע, לכן יש להזהיר את כל ישראל מפני זה. (מגלה עמוקות)

אם יש נמלה על השלחן בשבת, מותר לקחת נייר וכדומה, שהנמלה תעלה על זה, ולזרוק הנייר על הריצפה. (ספר גם אני אודך, תשובות ממרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, חלק ב', סימן קל"א)

אמר רבי דוד מללוב זצ"ל: מיהו המטיב לדעת? היודע שאינו יודע.

אנו חיים בעידן טכנולוגי מתקדם, והפיתוי לחשוב שניתן לפתור כל אתגר באמצעות מערכת חכמה או אוטומציה הוא עצום. אך המסכים והתוכנות המתקדמים ביותר לעולם לא יוכלו להחליף את חכמת החיים, הניסיון והאינטליגנציה הרגשית של האדם.

אע"פ שאכל סעודה המפסקת ובירך עליה מותר לחזור ולאכול עד כניסת התענית, אלא א"כ קיבל עליו בפירוש שלא לאכול עוד היום (שו"ע תקנ"א). ומ"מ נכון להתנות בפה או בלב שאינו מקבל עליו התענית עד בין השמשות (משנ"ב תקנ"ג ס"ק ה).

אף שנהגו שלא לשטוף הריצפה בתשעת הימים לכבוד שבת מותר (אורחות רבינו ח"ב עמוד קל"ג כ, קובץ מבית לוי ח' י"ג עמוד כה). ויש שנהגו לשטוף רק עם מים (הגרשז"א הליכות שלמה פרק י"ד כא) (כחומרת ר' שמואל מסלנט שכתב שלא ישטפו כל כך (הובא בקרא עלי מועד פרק ד הערה יז)

בדרך צחות אמר כ"ק האדמו"ר הרה"ק בעל **דברי יואל מסאטמאר** זי"ע: מרוב חסדי השי"ת קבע שהימים בהם בני אדם יוצאים ונוסעים לנופש יהיו דווקא בפרשיות בהם לומדים חומש דברים, שהרי אם היו נוסעים לנופש בשאר ימות השנה, היה עלינו לטרוח וליטול עמנו אל מקום הנופש הרבה ספרי מוסר, כדי שנוכל להגות בהם במקום מנוחתנו, אך הקב"ה חמל וריחם עלינו ועשה את ימות הקיץ בעת לימוד חומש דברים, והלא אין לך ספר מוסר טוב יותר מחומש דברים, וממילא אין צורך להוציא בית מלא ספרים למקום הנופש, די לקחת רק את חומש דברים ולהגות בו כראוי...

ביארו בספרים הקדושים (תולדות יעקב יוסף קדושים בשם הבעש"ט, מאור ושמש לקוטים אבות) דהנה רואים שבעת עשיית מצוה יש להאדם הנאה ולבו טוב עליו, וזהו 'ששכר מצוה מצוה', דעצם עשיית המצוה מביאה לאדם שמחה וגישמאק, וזהו שכר בשבילו. ולעומת זה כשאדם עושה עבירה מרגיש הוא מרירות ובאה לו עצבות מהעבירה, וזהו 'שכר עבירה עבירה', שהשכר והתמורה שמקבל על העבירה מלבד הגיהנם שניתן לאדם לאחר מאה ועשרים, הוא שגם כאן בעולם הזה מרגיש הוא כמה רע ומר הוא לעזוב את מצות ה'

בשבת שלפני ט' באב אין רואים כאן בירושלים שום סימני אבל בתפילה או במלבושים". (איגרת רבי יהוסף שוורץ) כן המנהג בא"י.

בתפילת הדרך אומרים 'יהי רצון מלפניך ה' א-לוקינו וא-לוקי אבותינו, שתוליכנו לשלום ותצמידנו לשלום ותדריכנו לשלום, ותגיענו למחוז חפצנו לחיים ולשמחה ולשלום'. ויש לדייק בנוסח הבקשה 'שתוליכנו לשלום', שלכאורה אפשר היה לומר את התפילה בנוסח 'שאלך לשלום' או 'שנלך לשלום' וכיוצא בזה. אבל חז"ל לא תיקנו בנוסח כזה, אלא בחרו דווקא בלשון 'שתוליכנו לשלום'. ובגמ' (ברכות כ"ט:) אמרו שצריך לומר את תפילת הדרך בלשון רבים, 'אמר אביי, לעולם ישתף אדם נפשו עם הציבור, ויאמר 'יהי רצון מלפניך ה' א-לוקינו שתוליכנו לשלום'. ופרש"י: אל יתפלל תפילה קצרה בלשון יחיד אלא בלשון רבים, שמתוך כך תפילתו נשמעת'. אלא שעדיין קשה מדוע תיקנו תפילה בלשון 'שתוליכנו', ולא בלשון 'שנלך'. ונראה דמשמעות הנוסח 'תוליכנו לשלום' היא שכל ההליכה היא אך ורק מידו ית'. שכאשר אדם יוצא לדרך לפעמים הוא חושב שהוא הולך, הוא מחליט לאן ואיך ללכת, וכל ההליכה תלויה אך ורק בו עצמו. ולכן קבעו את נוסח הבקשה בתפילת הדרך בלשון שמפקיעה סברא זו, ובאה ללמד את אדם שכל הליכתו היא אך ורק מיד הקב"ה, וכשהוא הולך לאיזה מקום מוליכין אותו משמים בהשגחה פרטית לאן ומתי יילך איך יילך. ואם הנוסח היה 'שנלך לשלום' היה נראה כאילו שהאדם הוא ההולך בעצמו, אלא שמבקש מהקב"ה שיעזור שיילך לשלום. אבל בנוסח 'שתוליכנו לשלום', הבקשה היא שכל ההליכה תהא מהקב"ה שיוליכנו למחוז חפצנו לחיים ולשלום. וזה תקנו כשיוצאים לדרך, דכשיש סייעתא דשמיא - יש הכל, ובאיזה דרך שיילך יוליכוהו משמים לחיים ולשלום.

גננת העירה לאמא כי בנה מרבה להתבטא ולהכריז "אוף!", בצורה מוגזמת. היא סיפרה זאת בערב בבית, ולא הבינה למה כל בני הבית כובשים חיוך. היא לא שמה-לב כי הילד למד זאת ממנה...

דעת מהרי"ל, והדרכי משה וכן פסק בשולחן ערוך שאין מקדשין הלבנה קודם תשעה באב ולא קודם יו"ט, ודעת ערוך השולחן שמקדשין הלבנה קודם ת"ב, וכן כתב במעשה רב (אות קנ"ט) דאין להחמיץ המצוה ולהמתין עד אחר ת"ב.